

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 430-23, Piiskopi 2.

Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüüdi 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 38

Tallinn, 19. septembril 1939

V aastakäik

SISU:	Lk.	CONTENTS:	Page
PÕLLUMAJANDUS		AGRICULTURE	
Taliviljade külviaeg	652	Winter Grain Sowing Time	652
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Lühiuudiseid	654	Sundry Information	654
LAEVANDUS		SHIPPING	
Tallinna sadam augustis k. a.	655	Tallinn Harbour in August	655
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Võiturg	656	Butter Market	656
Peekoniturg	656	Bacon Market	656
Tapaloomade ja lihaturg	656	Cattle and Meat Market	656
Toornahkadeturg	657	Rawhide Market	657
Kanamunaturg	657	Egg Market	657
Piimaturg	657	Milk Market	657
Teraviljaturg	658	Grain Market	658
Linaturg	658	Flax Market	658
Aedviljaturg	658	Vegetable Market	658
Kalaturg	659	Fish Market	659
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID		FOREIGN COUNTRIES	
Lammaste arv Saksas juulis 1939. a.	660	Number of Sheep in Germany, July, 1939	660
INFORMATSIOONI OSA		INFORMATION PART	
Eesti Panga nädalaaruanne	660	Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	660
VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Ektspordi korraldamine Soomes	661	Organisation of Exports in Finland	661
Saksa kaubandus Läänemeres	661	German Trade in the Region of the Baltic Sea	661
Läti kaubavahetus P.-Am. Ühendriigega	661	Latvian Trade with U. S. A.	661
Sõetööstuse toodang Inglises	661	Coal Production in England	661
Edusammud tselluloositootmisel Itaalias	662	Progress in Italian Cellulose Production	662
Maaüha-kaubalaevade arvestus Belgias	662	Belgian Statistics on Commercial Ships in the World	662
Arvatav kartulisaak Taanis	662	Estimated Potato Crop in Denmark	662
Rootsi-Saksa kaubavahetus	662	Swedish-German Trade	662
Puusfabriki tootmine Rootsis	662	Manufacture of Briquettes from Wood Coal in Sweden	662

PÖLLUMAJANDUS

TALIVILJADE KÜLVIAEG. — WINTER GRAIN SOWING TIME.

A. Kull.

Taliviljade külviaeg põhineb põllumeeste pikaldasil ja kauakestnud tähelepanekuil. Nii on kogemuste põhjal kujunenud kindlaks igas maak. ja tähelepaneliku põllumehe juures tema talus külviaeg, mida antud olustikus võib pidada lähedaseks optimaalsele külviajale.

Külviaja täpsamal määramisel on asjaolusid, millised mõjustavad seda üksikjuhul ja eri aastail. Üldiselt võib mainida, et kõik asjaolud, millised soodustavad taimekasvu, lubavad ja isegi nõuavad vahest hilisemat külvi. Sageli on külviaja määrajaks muld ja selle olukord, mullas leiduvate toitainete tagavarad, harimistase, taimhaigused, kahjurid, ilmastik jne.

Lõpuks omab väga mõjuvat tähtsust antud aasta sügisene ilmastik, kuid kahjuks ei oma põllumees teateid eeloleva ilmastiku suhtes ja seepärast tugineb põllumees eelneud aegade ning aastate kogemusele. Külvates sama taimliiki ka antud aastal eri aegadel on võidud panna tähele, millised külvivid õnnestusid paremini.

Kuigi meil ei ole teada eelnevat sügisest ilmastikku, teatatakse, milline oli ilmastik mulla külviks ettevalmistamise perioodil. Sellest ja harimisvõtteist sõltub mulla toittagavarade kogus ja bioloogiline elu. Juhul, kui kõik olud on olnud mulla ettevalmistuseks soodsad, võime külviajaga teatud piirini viivitada.

Sügisest kasvutegureist on sageli miinimum- t° ja sellest sõltuvalt toimuvad mullas keemilised ja bioloogilised protsessid aeglaselt, aeglane on sellisel juhul taimede kasv ja orased ei suuda areneda ega talve alla minna meile soovitavas arenemisjärgus. Selline sademeterohke ja madala t° -ga oli 1928. a.,

mil ka normaalaajal külvatud talivilvi jäi liiga nõrgaks. Seevastu arenesid möödunud (1938) aastal soodsate ilmastikuolude tõttu ka hilisemad külvivid küllaldaselt hästi ja kuigi üleriiklikult taliviljade külvivid hilinesid, hindasid Riigi Statistika Keskbüroo põllumajanduskorrespondendid 15. okt. rukkioraste seisu 3,5 ja nisuoraste seisu 3,4 pallile. Siinjuures oigu märgitud, et samal ajal hinnati soojustingimusi taimekasvuks 4,0 palliga ja sademeid oli rahuldavalt. Viimase 10 aasta sarjas leidub aga veel vaid 1934. a., mil 15. okt. soojustingimused olid samuti head ja ulatusid 4,0 pallile, teistist aastaist on parem 1937. a. 3,6 palliga. Üldiselt peetakse soovitavaks, et rukis oleks arenemises jõudnud nii kaugele, et tal on 4—5 võrset. Siis on taim seemnest vähem sõltuv, tal on oma juurekava toittagavaraga ja tugevam lehestik, mistõttu oras on talvekindlam.

Riigi Statistika Keskbüroo on korrespondentide kaudu kogunud andmeid viljade iga-aastaste külviaegade kohta.

Saadud andmete põhjal on arvatud maa- ja riigi-keskmise külviaega, mis näitab kõige intensiivsemat külviaega. Jälgides viimase 10 aasta keskmisi rukkikülviaegu näeme teatud erinevusi külviaegades.

Taliviljakülv kestab meil üldiselt kuu aega, alates 15. aug. kuni 15. sept., kusjuures varasemad ja hilisemad külvivid on mainitud aegadest võrdlemisi haruldased. Võttes lähemale vaatlusele 1934. a., milline viimase 10 aasta sarjas esineb aastana, mil külvivid teostati varem kui kõigil järgnenud aastail, ja 1938. a., mil külvivid teostati riigi-keskmiselt hiljem kui ühelgi esinenud aastal, näeme järgmist:

Rukkikülvil intensiivsus.¹⁾

	Külvil algus								Keskmise algus	Külvil lõpp								Keskmise lõpp
	August			September						August			September					
	Kuni 20	21—25	26—31	1—5	6—10	11—15	16—20	Kuni 20		21—25	26—31	1—5	6—10	11—15	16—20			
1938	3,0	10,4	21,6	27,4	29,1	7,7	0,8	3,09	0,8	3,4	16,1	21,2	36,4	18,9	3,2	6,09		
1934	7,0	28,3	31,0	21,0	9,5	3,2	—	27,08	3,6	24,1	30,8	20,5	14,9	6,1	—	29,08		

¹⁾ Külvil intensiivsus on arvatud vaatlusaluste talundite järgi, millised on rühmitatud külvil algusaegade järgi ja saadud arvud on võetud %-des.

Intensiivsem külviaeg oli seega 1934. a. 27.—29. aug. Nii alustati rukkikülvi mainitud aastal enne 20. aug. 7,0% teostatud külvidest, 21—25. aug alustas külvi 28,3%, 26—31. aug. — 31,0%, 1—5. sept. — 21,0%, 6—10. sept. — 9,5% ja 11—15. sept. — 3,2% põllupidajaist. Intensiivsem külvi algus ja lõpp oli seega aug. lõpul, mil külvi alustas 31,0% ja lõpetas 30,8% põllupidajaist. 1938. a. külvid olid aga tunduvalt hilinenud. Nii langes intensiivsem külvi algus ajavahemikule 6—10. sept., mil alustas külvi 29,1% ja lõpetas 36,4% põllupidajaist. Keskmise külviaeg oli aga 3—6. sept.

Külvis esineb vahe P.- ja L.-Eesti maakonnas, nimelt toimub külv üldiselt P.-Eestis nädala võrra varem kui L.-Eestis, kusjuures kõikumised üksikute maade keskmiste vahel on mõnepäevased.

Pikemaajalised tähelepanekud näitavad, et aastail, mil ilmastik kesa harimiseks ja taliviljade külviks on soodus, ning kui talundis on tööjõudu sellisel määral, et tööd jõutakse teha õigeaegselt, teostub taliviljade külv nii, et keskmine külviaeg langeb riigikeskmiselt augusti viimasele viiele päevale. Juhul, kui taliviljade keskmine külviaeg pikeneb sept., märgib see aegu, mil ilmastikust, tööjõupuudusest või esinevaist kahjureist tingitud põhjusil ei olnud võimalik teostada külvitöid varem. Aastad, mil taliviljade külv on viibinud sadude tõttu, oli 1928. a., mil külvi keskmine aeg langes 31. aug. — 2. sept., 1930. a. — 30. aug. — 1. sept. ja 1935. a. — 5.—8. sept. Noil aastail hinnati rukkioraste seisust 15. okt. hindel alla keskmist, nimelt 1928. a. 2,3 pallile, 1930. a. — 2,8 pallile ja 1935. a. — 2,7 pallile.

1935. a. rukkikülviaja kohta olgu veel märgitud, et mainitud aastal soovitati ka hilisemat külvi e. a. suuremal määral orasteid kahjustanud rootsikärbe ohu tõttu. Ja kuna hilisele külville seltsis sademeterohke ja madala t^o stigris, oli oraste võrdlemisi nõrk seisund paratamatu.

Võrdluseks olgu toodud 1931. a., mil külvid teostati varem kui ühelgi teisel aastal ja

riigi-keskmise külviaeg oli 25—27. aug. Oraste suutsid areneda sademeterohkele ja madala t^o-ga sügisele vaatamata peagu rahuldavaks. Orasteseisu hinnati 15. okt. 2,9 pallile.

Soodsal ajal külvati rukis 1929. a. ja 1932—34. a. Ilmastikuolud olid noil aastail oraste arenemiseks kõigiti soodsad, ja oraste seisundit hinnati tunduvalt üle keskmise.

Nii hindasid põllumajanduskorrespondendid rukkioraste seisust 15. okt. 1929. a. 4,0 pallile, 1932. a. — 3,9 pallile, 1933. a. — 3,7 pallile ja 1934. a. — 3,5 pallile. Viimati mainitud aastal esines rootsikärbe hävitustööd, mistõttu tehti erakordne orasteseisundi hinne dets. ja orasteseisund näitas siis halvenemist, olles rukkil 3,3 ja nisul — 3,5 palli.

Peatume veel viimase 3 aasta taliviljade külviaegade juures, kuna külv näitab siin hilinemistunnuseid. Nii teostati rukkikülv 1936. a. nii, et keskmine külviaeg nihkus sept.-sse. 31. aug. — 3. sept., 1937. a. 29. aug. — 3. sept. ja 1938. a. isegi 3. sept. — 6. sept. Ometi osutus kõigil noil aastail orasteseisund rahuldavaks. Nii hinnati orasteseisu 15. okt. 1936. a. rukkil ja nisul 3,3 palli, 1937. a. rukkil 3,7 palli ja nisul 3,5 palli, 1938. a. rukkil 3,5 palli ja nisul 3,4 palli.

Oraste rahuldav seisund noil aastail, vaatamata hilinenud külville, oli tingitud soodsast ilmastikust. Nii hindasid korrespondendid soojustingimusi 1936. a. 15. sept. 3,7 pallile ja 15. okt. — 3,0 pallile, 1937. a. vastavalt 3,7 ja 3,6 pallile ning 1938. a. — 4,3 ja 4,0 pallile, kusjuures sademaid on olnud rahuldavalt.

K. a. taliviljakülvid suures osas hilinesid, mis on tingitud pikaltkestnud liigkuivusest. Kesa seisus liiga kuiv, see takistas kesa harimist kui ka külvide teostamist. Oraste kasv seisund sõltub eelseisvast ilmastikust. Kui ilmastik kujuneb soodsalt, kujunevad orased rahuldavaks külvide hilinemisele vaatamata, nagu näitavad eeltoodud andmed.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt.

● V. Vähile, Vorobi külas, Petseri vallas, Petserimaal, asuva telliskivitehase ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 töölisi. Valmistatakse ca 100 000 telliskivi aastas.

● Tamsalu lubjavabriku „K. Mauritz & Ko.” oman. ins. H. Mossa’le tema Tamsalus asuva lubjapõletamistehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 35 töölisi. Toodetakse ehituslupja.

● E. Sattelberg’ile, tema Tartus, Lossi 4 asunud kaalutööstuse üleviimiseks Tartus, Ülikooli 52 ning seal ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 7 töölisi. Jõuandjaks el-mootor 3,5 HJ. Valmistatakse laua- ja detsimaalkaalusid.

● Rägavere-Mõdriku Kartuliühingule, Mõdriku asunduses, Virumaal, asuva „Mõdriku” piiritustööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Valkla Kartulikasvatajate Ühisusele, Valkla asunduses Harjumaal, asuva „Valkla” piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Ravila Kartuliühisusele, Ravila asunduses, Harjumaal, asuva „Ravila” piiritustööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 20 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● A/s. G. & H. Lellep’ile, Tartus, Kalmistu 21-23, asuvas metallivabrikus osa vabrikule teise korra peale ehitamiseks ning kütteainete keldri ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 120 töölisi. Valmistatakse mitmesuguseid põllutöomasinaid ja -riistu, Francis-vesiturbiine, mitmesugust rauakaupa ja malmvalu.

● „D. Lõhmus ja Pojad”, Rakveres, Parkali 4 asuva põllutööriistade-tööstuse üleviimiseks Jaama pst. 25 ning seal ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 33 töölisi. Jõuandjaks 6 el-mootorit 20 HJ. Valmistatakse mitmesuguseid põllutöomasinaid ja -riistu, käänujuurijaid ja muud metallkaupa.

● A/s-le „O. Kilgas”, Tallinnas, Soo 26, asuvas tekstiiltööstuses jõujaama ja katlaruumi ehitamiseks, korraldamiseks ning sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab 10 töölisi. Jõuandjaks auruturbiin 750 HJ, lokomobiil 130 HJ ja 14 el-mootorit 216 HJ. Toodetakse auru ja elektrienergiat tööstuse jaoks.

● A/s-le „O. Kilgas”, Tallinnas, Soo tän. 26 asuvas tekstiiltööstuses ketrus-, kudumis- ja apreteeerimisosakonna seadise muutmiseks ja korraldamiseks.

● ETK-le, Tallinnas, Narva mnt. 27, asuvas ning ümberkorraldatud tubakatehases, karbitööstuses ja maitseainete pakketööstuses töötamiseks.

● E. Kartus ja J. Tuuling’ule, Tallinnas, Madara 20, asuva „Home”-nimelise riidevärvimistööstuse ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 89 töölisi. Jõuandjaks 12 el-mootorit 32 HJ. Värvitakse ja trükitakse kangaid.

● A/s-le „Eesti Metsatööstus’ele”, tema Võrumaal asuvas „Saru” lauatehases pesuköögi ja sauna ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 120 töölisi. Jõuandjaks 2 lokomobiili 65 HJ. Saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

● P. Aviko’le, tema Esna vallas, Esna alevikus, Järvamaal asuvas ning ümberkorraldatud jahu- ja saeveskis töötamiseks. Ettevõttes töötab 6 töölisi. Jõuandjaks gaasimootor 100 HJ. Jahvatatakse teravilja ning saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

● A/s-le „Estoliit”, Tallinnas, Tulika tän. 15/17 asuvas kunstsarvevabrikus tööstushoone juurdeehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 43 töölisi. Jõuandjaks lokomobiil 100 HJ. ning 21

el.-mootorit 82 HJ. Valmistatakse kaseiinist kumstisarve.

● U/ü-le „Vikeri Tehased“, Tallinnas, Narva mnt. 15 asuvas ning ümberkorraldatud elu- ja äriruumide sisustise tööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 40 töölist. Jõuandjaks 8 el.-mootorit 16,3 HJ. Valmistatakse äri- ja eluruumide sisustist puust ja metallitorudest.

● Keemiatööstusele „J. Halbreich & Poeg“, Tallinnas, Paldiski mnt. 25 asuvas ning ümberkorraldatud keemiatööstuse mineraalvärvide osakonnas töötamiseks. Ettevõtte selles osas töötab 7 töölist. Jõuandjaks 6 el.-mootorit 21,4 HJ. Valmistatakse mineraalvärve.

● K. Elli'le, Narvas, Vestervalli 23-a, asuva puutööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölist. Jõuandjaks el.-mootor 3 HJ. Valmistatakse mööblit ja teisi tiseritöösaadusi.

● Jõepere Kartuliühisusele, Jõepere asunduses, Virumaal asuva „Jõepere“ piiritus- ja tärklistööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 8 töölist. Jõuandjaks aurumasin 25 HJ. Toodetakse piiritust ja tärklist ning teisi piiritustööstuse kõrvalsaadusi.

● Viljandi Põllumeeste Seltsile ja Maa-valitsusele, nende Olustvere mõisas, Viljandi-

maal, asuva „Olustvere“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölist. Jõuandjaks aurumasin 25 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Vodja Tööjuhatajate Koolile, nende Esna vallas, Järvamaal, Vodja põllutöökooli juures asuva „Vodja“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölist. Jõuandjaks aurumasin 25 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Ulvi Kartuliühisusele, Kabalas, Virumaal, tema Ulvis, Virumaal asuva „Ulvi“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölist. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Mäetaguse Kartulikasvatatajate Ühisusele, Mäetagusel, Virumaal asuva „Mäetaguse“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölist. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● Salla Kartuliühisusele, Sallas, Virumaal „Salla“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölist. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAM AUGUSTIS K. A. — TALLINN HARBOUR IN AUGUST.

Tallinna sadama tegevust aug. ja juulis iseloomustavad järgnevad arvud:

	Saabus		Väljus	
	aug.	juuli	aug.	juuli
Laevu, arv . . .	198	189	198	204
Laevu, maht . . .	111 551	122 152	109 370	126 961
Reisijad, arv . . .	8 017	10 457	8 563	11 036
Kaupa, tn . . .	53 151	24 777	46 484	50 748

Laevade liiklemine Tallinna sadamas jäi aug. eelmisest kuust väiksemaks. Vähenenud reisijateveo tõttu kaupade vedu aug. tõusis aga tunduvalt sisseveo arvel. Sissevedu laevadel kahekordistus aug. võrreldes eelmise kuu-ga. Väljavedu, mis oli erakordselt suur juba juulis, vähenes aug. 8,4%. Sissevedu kasvab peamiselt järgnevate kaupade arvel:

Sissevedu laevadel:

	august	juuli
Väetised	12 160 tn	— 352 tn
Sool	3 932 „	— 632 „
Suhkur	3 713 „	— 1 101 „
Loomasööt	3 547 „	— 403 „
Metallid	3 999 „	— 5 218 „
Kivisüsi	3 279 „	— 4 215 „

Eriti tunduvalt suurendas sissevedu aug. hooaja kauba — väetiste — sissevedu, millele aitasid kaasa suhkur, sool, loomasööt ja kivisüsi. Väljavedu aug. vähenes peamiselt metsamaterjali tõttu, ka vilja ja võid veeti eelmisest kuust vähem välja. Eriti rohkesti läks aug. välja tselluloosi, ligi 2 korda rohkem eelmisest kuust. Raskekaalulisemad väljaveokaubad olid:

	augustis		juulis	
	tn	%	tn	%
Metsamaterjal	20 918	45,0	23 672	46,6
Tselluloos	8 004	17,2	4 816	9,6
Põlevkiviõli	6 873	14,8	7 784	15,3
Rukis	1 585	3,4	2 500	4,9
Või	1 599	3,4	2 052	4,1

Lippude järgi veeti sisse 42,5% eesti ja 30,5% saksa laevadel, väljaveos on eesti laevadel 37,4% ja saksa laevadel 25,3% osatähtsus.

Reisijate liiklus jäi aug. 22,8% väiksemaks eelmisest kuust, mis on seletatav sügishooaja algusega.

K. a. 8 kuu jooksul oli kaubavedu tunduvalt suurem kui m. a. samal ajal. Sissevedu ulatus tänavu 243 907 tn m. a. 229 428 tn vastu ja väljavedu 291 359 tn m. a. 220 069 tn vastu. Seega kasvas eriti tunduvalt väljavedu. Reisijate vedu oli tänavu 8 kuu jooksul samuti mõnesaja isiku võrra suurem.

Rannasõidus veeti kaupu Tallinna sadamasse 15 269 tn ning välja 2180 tn. Sisseveokaubaks olid peamiselt puud. Aug. oli rannavedu Tallinna sadamas peagu sama suur nagu juulis.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Voiturul püüsid m. n. hinnad e. n. tasemel. Kuna aga üksikute välisturgude osatähtsus muutus võrreldes e. n-ga, tõusis meie eksportvõihinna-noteering 189 s-le kg franko saatejaam. Noteeritud hind on 14. s. kg kohta kõrgem kui eelmine noteeritud hind. Tendents püsiv.

M. n. eksportvõihinna tõusu tagajärjel

PEEKONITURG.

Peekoniturul püsib juba 1. septembrist saadik selgusetu olukord. Sellele vaatamata töötavad Lihaekspordi tapamajad edasi, ostes kokku põllupidajalt sigu.

K. n., s. o. 18. IX — 24. IX maksavad Lihaekspordi ühistapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja loomalihaturul oli veiste pakkumine ja nõudmine keskmine; hinnad jäid nädala keskmiselt enamvähem endisele tasemele. Nii maksus suurmüügil veiseliha:

Suured pullid rammusad 43—44 s. ja keskmised 41—43 s. kg.

Väiksemad pullid rammusad 40—41 s., keskmised 39—40 s. ja lahjad 38—39 s. kg; eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 26—28 s. ja väiksemad pullid 23—24—26 s. kg.

Lehad ja härjad: nuumatud (pekk-rammusad) 47—52 s., rammusad 39—46 s.,

kõvenes ka siseturuvõihind. Nii maksus nädala keskmiselt jaemüügil või s. kg:

Tallinnas	— lauavõi	200—210	kõõgivõi	175—190
Tartus	— "	200—210	"	175—180
Viljandis	— "	195	"	170—180
Valgas	— "	200	"	162—175
Pärnus	— "	195—200	"	165—170
Rakveres	— "	200	"	170—175
Narvas	— "	200—205	"	170—180

BACON MARKET.

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	100	95	89	Sise-
55,5—59 "	95	91	85	turu-
72,5—75 "	95	91	85	hinnad
75,5—80 "	91	87	84	

Elussigade hindadeks noteeriti:

90—120 kg. rasked	65 s.	eluskaalu-kg.
121—160 " " "	70 " " "	
üle 160 " " "	65 " " "	

keskmised 33—38 s., lahjad 26—31 s. ja praak (rebaseile) 22—26 s. kg; eluskaalu järgi alateh lahjadest 16—24—28—32 s. kg.

Mullikad: nuumatud 47—52 s., rammusad 42—43 s., keskmised 37—41 s. ja lahjad 28—35 s. kg; eluskaalu järgi 16—24—27—32 s. kg.

Vasikate pakkumine oli alla keskmist, nõudmine keskmine. Tendents püsiv. Tapetud vasikad ühes naha- ja pudemetega maksusid: nuumatud (täispiimaga söödud) 65—75 s., rammusad 48—55 s., keskmised 45—48

s. ja lahjad 40—45 s. kg; eluskaalu järgi 28—31—40—53 s. kg.

Lammaste pakkumine üle keskmise, nõudmine keskmine, hinnad suurema pakkumise mõjul 2—3 s. nõrgenenud. Nii maksusid tapetud lambad, rammusad 47—52 s., keskmised 40—47 s. ja lahjad 34—40 s. kg.

Ekspordilambaliha-hindade noteermiskomisjoni koosolekul noteeriti: 1) värske eksporditava lambaliha hinnaks Tallinna

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

M. n. paranes toornahkade turuseisund tunduvalt ning nahkade hinnad näitasid tõusu. Hinnatõus avaldus veise-, vasika- ja lambanahkade juures. 15. sept. s. a. noteeriti Börsikomitee juures toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 18. IX — 24. IX s. a. järgmiselt:

Veisenahad, värsked I sort 73 s., II sort 65 s. ja praaknahad 50 s. kg, soolatud nahad I sort 86 s., II sort 77 s. ja praaknahad 60 s. kg.

Vasikanahad, kuivad I sort kerged, värskeit kuni 3,5 kg kr. 3.75 tk., II sort

tapamajades headuse järgi 85—90 s. kg, 2) eluskaaluhinnaks franko saatejaam 33—36 s. kg.

Sigade pakkumine-nõudmine oli keskmine. Tendents püsiv. Tapetud sead maksusid: noored, peekonkaalulised 89—92 s., rasvasead 82—87 s., lihasead 80—84 s. ja suured emised 75—80 s. kg; eluskaalu järgi maksusid noored sead 67 s., rasvasead 65 s. ja lihasead 63 s. kg.

värskeit raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.15 ja III sort praaknahad kr. 1.90 tk.

Lambanahad — I sort OJ kr. 3.60 tk., II sort J kr. 3.25 tk., III sort L kr. 2.50 tk., IV sort K kr. 2.00 tk. ja V sort praaknahad kr. 0.70 tk.

Hobusenahad, I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 10.— tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värsked alla 20 kg kr. 6.50 tk. ja III sort praaknahad kr. 3.50 tk.

Tendents kõigi nahaliikide juures kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine väliturul toimus m. n. üldiselt e. n. tasemel. Ekspordimunade kalkultatsioonihinnaks osutus 100 s. kg. Samuti noteeriti ka ekspordimunade hinnaks 100 s. kg franko kogumispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti 80 s. kg franko kogumispunkt. Seega tõusis siseturumunade

hind 15 s. kg kohta võrreldes e. n. noteeringuga.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	9—11	Rakveres	10—11
Tartus	10—11	Võrus	8—9
Valgas	10—13	Narvas	9—11
Pärnus	10—12	Viljandis	10—11

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteermiskomisjon Börsikomitee juures noteeris 18. sept. s. a. lahtise piima eest Tallinnas järgmised hinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l. ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter, II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11. s. l. ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. Piimahinna tõus algas juba eelmisel nädalal, kus peale seda, kui P. K. võiekspordi keskmisei oli piimahinda tõstnud, hakkasid ka üksikud piimakauplused talupidajatele 11 senti II valiku piima liitrist maksma. Käesoleva nädala alguks makstakse juba kõikides piimakauplustes 11 senti II valiku piima liitrist. Piima järele nõudmine on endiselt elav.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—19	—	15—16	12
Tartus	17	14	—	11—12
Narvas	15	—	—	9
Viljandis	15	—	—	10—11
Pärnus	17	13	—	11
Rakveres	15	—	—	10
Valgas	15	—	—	10—11
Võrus	—	—	—	9—10
Kuussaares	—	—	—	10—11
Paldiskis	—	—	—	9

Piimahinnad väikemüügil on tõusu näidanud eriti pudelipiima osas, lahtise piima hind tõuseb üldiselt arvatavasti käesoleval nädalal.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljahindade tõusule maailmaturul, mis ilmnas sõja esimese nädala jooksul, järgnes järgmisel nädalal vaikus ja hinnad näitasid isegi tagasimeinekut. Euroopa teraviljabörsidelt jäid hinnateated saamata, kuna Ameerika noteeringud nädala keskmiselt näitasid langust:

Nisuhinnaks nädala keskmiselt noteeriti Chicagos 84,50 centi buš. e. n. 84,73 centi vastu, ja Winnipegis 75,53 centi buš. e. n. 77,57 centi vastu.

Rukkihinnaiks noteeriti nädala kesk-

miselt Chicagos 51,05 centi buš. e. n. 51,73 centi vastu, ja Winnipegis 57,09 centi e. n. 54,43 centi vastu. Rukkihind Winnipegis näitas seega endiselt tõusu.

Maisihind näitas ka väikest tõusu võrreldes e. n. Chicagos noteeriti maisihinnaks 57,60 centi buš. e. n. 57,50 centi vastu.

Sisemaa-linnade turgudel ei olnud teraviljahindades suuremaid muudatusi, olgugi et teraviljamüügitehingud on elavnenud. Viljapeksutööd on lõpukorral ja nende korralikku teostamist soodustavad ilusad ilmad.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Uueks linakaubandushooaja alguseks loetakse meil 1. okt. Seks ajaks on saadud juba saagi ülevaated ja ka esimesed hinnangud saagimihuse kohta. Ka esimesed proovid haritud lina jõuavad seks ajaks turule.

Sõjakolde tekkimine Kesk-Euroopas ei ole senini mõjutanud meie linakaubanduskäiku. Isegi m. a.-st jäänud tagavarade realiseerimist ei ole see suutnud palju mõjustada.

Praegused tagavarad m. a. lõikusest ei ole enam kuigi suured.

Välismaalt saabunud teadete järgi töötavad välismaised linaketrusvabrikud praegu täie hooga ja suuremosalt sõjatarviduste katteks. Loomulikult seetõttu nõudmine lina järele suureneb.

Kuigi Prantsuses, Belgias ja Hollandis linakasvupind k. a. on tublisti tõusnud, ei suuda see siiski katta Lääne-Euroopa ega Briti ketrusvabrikute toormaterjalitarvet.

Seepärast ei ole karta meie ega ka teiste Balti riikide ega Ida-Euroopa päritoluga li-

nadele osa turgude kaotsiminekut, ja on loota, et ka transpordiolusid suudetakse korraldada.

Kuna meil praegu on kaupa alles vähe pakkuda ja teatud selgusetus valitseb transpordioludes kui ka valuutakurssides, ei ole senini saadud täit selgust linahindade kujunemisest välisturul, mille tagajärjel ei saa ka selgust selles, kuidas kujunevad lina hinnad meie siseturul.

Seetõttu jättis linahindade noteerimiskomisjon 15. sept. hinnad noteerimata. Eeldasid otsustati hakata linahinda noteerima pärast suvevaheaga, jälle igal nädalal, et linatootjaid informeerida võimalikult kõigist muudatusist lina maailmaturul.

Kohati kurdetakse vähest kiu väljaandi. Muidugi on praegu veel vara otsustada kiu mihuse üle.

Linaseemne väärtuse kohta on hinnang võrdlemisi hea. Loodetakse saada umbrohu-puhast kõrge mihusega seemet.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Puuviljahinnad püsivad üldiselt e. n. tase- mel, ainult keskmise mihusega õunte hin- dades on märgata väikest tõusu.

Ekspordi alal on praegu rohkem tegevust sibulatega. Õunaeksporti on olnud tänavu väga vähe. Õunahindu see senini ei ole mõ- justanud, kuna tänavu säilivate õunte turus- tamiseks on häid väljavaateid siseturul, sest välispuuvilja sisseveo alal on väljavaated üsna selgusetud.

Tallinna turul maksusid 18. IX jaemüügil:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	10—50	Peet	15
Pirnid	20—30	Porgand	10—20
Ploomid	35—120	Spinat	30
Kreegid	20—30	Kartul	6—7
Sõstrad, punased .	15—20	Aedoakaunad . . .	40—70
Pohlal	20—25	Arbuus	80—100
Jõhvikad	20	Melon	80—100
Tomatid	15—25	Viinamarjad . . .	250—300
Sibul, vene	22—25		
„ suured sordid	25—30		s. tk.
Peakapsas	10—12	Lillkapsas	5—40
Hapukapsas	20—25	Kurgid	1—10
Kaalikas	15—18	Hapukurgid . . .	1½—5

Aedsaaduste hinnad noteeriti Börsikomitee juures 15. IX järgmiselt:

Õunad, sügis- ja suvisordised, eksportkõiblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 24 s. kg. Tendents vaikne.

Sibulad, eksportkõiblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 15 s. kg. Tendents kindel.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. arenes põhjalae kalastus rahuldavalt. Toodangus esines peale kilu ja räime ka võrdlemisi rohkesti rändangerjat. Saaremaa angerjakalastuskeskuses oli saak nõrgem.

Nädala kestel veeti välja kala ja kalakaupa 67 750 kg, sellest angerjat 40 370 kg, lõhe 2 750 kg, iherust 550 kg, koha 4 800 kg, haugi 2 100 kg, latikat 10 600 kg, ja kalakonserve 6 580 kg.

Siseturukalakaubanduses valitsemis rahuldav tegevus. Värsket kala müügil rohkesti, hinnad võrdlemisi soodsad. Eriti rohkesti pakuti lõhe: niisaga 160—200 s. kg ja marjaga 220—275 s. kg (lõhemari on juba sobiv soolamiseks). Toorest lõhemarja müüdi 5 kr. kg ja valmistatud 8—10 kr. kg.

Räime- ja kilukaubandus. Räimeja kilutoodangu arengus esineb ebastabiilsus. Rahuldavaile kalasaagele järgnevat taas nõrgad kalasaagipäevad, mistõttu kalahindades rannikul kui ka turul ilmneb suuri kõikumisi. Tallinna kalasadamas maksti nädala algul 12—20 s. kg, nädala keskmisel päeval 6—12 s. kg, kuna laupäeval tõusis hind 15—25 s. kg.

Tallinna turul liikusid räumehinnad vastavalt kalasadama hinnale 13—30 s. kg.

Narva turul räumehind 25—30 s. kg.

Tartu kalahallis müüdi Tallinna lahe räimi 20—25 s. kg ja Paldiski räimi 30 s. kg.

Kilusaak Kolga lahes ja sealt idapoolse rahuldav. Kalureile makseti kuni 17 s. kg.

Tallinna lahes kilusaak nõrk, kalureile maksti 25—31 s. kg. Tallinna turul müügihind 30—40 s. kg. Narva ja Tartu turul puudus värske kilu. Nõudmine värskele räimele ja kilule väga elav. Kalatöösturid suurenenud soolakilu nõudmise tõttu said taas suuremaid koguseid — ca 30 000 kg — värsket kilu Soomest, millest maksti 2,5 Smk. kg.

Turska müügil rahuldavalt. Tallinna turul pakuti turska terve kalana 8—10 s. kg,

Pohlad, eksportkõiblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 15 s. kg. Tendents vaikne.

Jõhvikad, eksportkõiblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 15 s. kg. Tendents selgusetu.

lõigatult 12—15 s. kg ja tursafileed 30—35 s. kg. Lesta müügil vähe, hinnad 30—45 s. kg.

Suitsukala järele nõudmine endiselt elav. Müügihinnad: räim 6—10 s. kümme tk., kilu 5—8 s. kümme tk., siig 180—220 s. kg, lõhi 600—1000 s. kg, angerjas 200—300 s. kg, ahvenad, latikad 80—100 s. kg, tursk 25—28 s. kg, praetud silmud 25—28 s. paar.

Kodumaise soolakala järele nõudmine suureneb. Soolaräime pakuti 25—30 s. kg, soolatud võrtsidega kilu 80—100 s. kg, 3-kg plekknõu 200 s., soolatud tursk 25 s. kg.

Välismaised heeringad 60—100 s. kg, nende järele nõudmine tagasihoidlik.

Narva turul müüdi soome silke 15 s. kg, soolatud võrtsidega kilu 60—65 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg.:

	Tallinnas	Tartus	Narvas
	16. IX	16. IX	15. IX
Lõhi, värske	160—275	—	150—240
Lõhi, lõigat.	300—350	—	—
Iherus,	125—180	—	125—150
Angerjas,	130—170	150	—
Koha, I valik,	100—110	75—80	—
Koha, II valik,	70—90	75	—
Haug,	35—50	35—40	40—50
Latikas,	25—45	15—40	—
Ahven,	25—35	13—30	30—40
Vimb,	30—40	25—30	—
Siig,	90—150	60—80	80
Linask,	—	50—55	60

Kalakauba-hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 18. IX k. a. noteeriti järgmised elus- ja värskekala kokkuostuhinnad:

1) Angerjas, elus rändangerjas kr. 1.55, paigaangerjas kr. 1.25. Tendents kindel.

2) Lõhi, värske, marjaga kr. 2.00, niisaga kr. 1.50.

3) Haug, värske, kaal 1—3 kg: mere kr. 0.35, järve kr. 0.20.

4) Latikas, värske, alates 800 gr. kr. 0.20.

5) Koha, värske, I valik (1 kg ja raske-mad) kr. 0.75, värske II valik alates 38 sm plk. kuni 1 kg kr. 0.60. Tendents rahulik. Hinnad on noteeritud franko rannik.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

LAMMASTE ARV SAKSAS JUULIS 1939. a. *) NUMBER OF SHEEP IN GERMANY, JULY 1939.*)

Lammaste arvestusel, mis tänavu samuti nagu eelmisilgi aastail, viidi läbi koos sigade arvestustega, hõlmas Saksa riigi endised piirid ühes Austriaga ja Sudeedimaast Siileesia ning Austria külge liidetud osad, kuna Sudeedimaa ja temast Baieri külge liidetud osad ning Klaipeda-maa jäid käesolevast arvestusest välja.

Nimetatud arvestusel tehti lammaste arv juuni alguseks kindlaks 6,08 milj., millisest arvust oli 2,35 milj. ehk 38,6% alla 1 a. vanuseid ja 3,73 milj. ehk 61,4% üle 1 a. vanuseid. Üle 1 a. vanuseist oli 0,62 milj. jäära ning oinast, s. o. 10,3% lammaste üldarvust ja 3,11 milj. lammast, mis moodustas 51,1% lammaste üldarvust.

Vanus riigipiires oli lammaste arv 5,71 milj. e. a. 5,63 milj. vastu, s. o. 33 000 looma

ehk 0,6% suurem. Seega on lammaste arv, mis juba 1934. a. saadik näitas langust, taas tõusnud, vaatamata teravale tööhõpuudusele põllumajanduses, samuti ka suu- ja sõratõvele, mis tegi suuri kahjustusi lambapidamisele. Suurenemine ilmses just vanemate kui 1-a-ste lammaste arvus. Vanemate kui 1 a. vanade lammaste arv suurenes 42 000 ehk 1,42% ja jäärade ning oinaste arv — 18 000 ehk 3,2%. Alla 1 a. van. lammaste arv vähenes 26 000 ehk 1,2%.

Suuremates lambapidamisprovintides — Oldenburgis, Ida-Preisimaal, Šlesvig-Holsteinis ja Reinimaal — näitas lammaste arv suurenemist 6—13%.

Lambapidamiste arv võrreldes e. a. on suurenenud ca 10 000 lambapidamise võrra ehk 3,4%. Keskmise lammaste arv lambapidamise kohta näitas aga langust, langedes e. a. 19,3 lambalt 18,7 lambale.

*) Andmeid: „Wirtschaft und Statistik“.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

7. septembril 1939. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 904 625,32	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 276 038,89
välisraha	8 154 875,89	3. Eritagavarakapital	4 122 865,94
2. Vahtusraha — Subsidiary Coin.	823 666,96	4. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
3. Sisevekidid: — Home Bills:		a) pangatähed liikvel	64 614 680,—
kaubavekidid	18 158 737,92	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 203 137,94	valitsuse	9 750 846,03
metsatööstusl.	29 465,58	pankade	11 033 888,05
4. Laenud: — Loans and Advances:		teised	2 721 198,18
valitsusele	—	5. Muud passivad — Other Liabilities	26 074 966,27
teistele *)	20 955 222,20		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable			
Property and Equipment	3 465 514,97		
6. Muud aktivad — Other Assets	34 901 796,53		
	<u>124 597 583,31</u>		<u>124 597 966,31</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 55,67%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 760 265,78
Includes Ekkr. 760 265,78 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME. Ekspordi korraldamine Soomes. — *Organisation of Exports in Finland.*

Soome valitsuse määrusega võimaldatakse soome tähtsamate eksportkaupade väljavedu edaspidi ainult litsentskomitee lubadega. Ajalehtede teatel on selline kontroll tingitud kahest seisukohast: 1) on tarvidus kindlustada valuutaolude ebamäärasuse tõttu üllatuste vastu, milleks riigivõimul välismaise üldkaubavahetuse valvajana on suuremad võimalused kui üksikäril. Eksportija huvi nõuab välismaise ostja maksuvõimelisuse põhimõttelist

silmaspidamist; 2) ettevaatus nõuab, et kaubitsemise toimuks kindlal vastastikuse alusel. Maailmasõjaaegsed kogemused näitavad, et võlgade sissenõudmine ei tekita raskusi üksi sõdivaist riigest, vaid ka erapooletuist maist. Väliskaubandus tuleb korraldada sõjaajal üldiselt vahetuskauanduseks. Müüakse esijoones neile, kes tarvilikke kaupu müüvad vastu.

SAKSA. Saksa kaubandus Läänemerele. — *German Trade in the Region of the Baltic Sea.*

Saksa ajakiri „Wirtschaftsdienst“ käsitledes Balti mere tähtsust saksa kaubandusele kirjutab muuseas: viimaseil päevil on Saksa ja Läänemere maad mitmeti kinnitanud oma tahet säilitada seniseid kaubandus-suhteid. Seejuures on suurima tähtsusega Saksa ja Rootsi vahelised teadaanded, millele lisandub samasugune mõtetevahetus Saksa ja Norra vahel. On arusaadav, et Saksa paneb suurimat rõhku kaubavahetuse säilitamisele Skandinaavia maadega ja samuti ka Balti riikidega ja et ta seks vajab Läänemere takistusteta kasustamist. (Ka maailmasõjas suurenes liiklemine Läänemerele tunduvalt; sama teostub nüüd, kuna kaubaliiklus Saksa ja NSVL-u vahel toimub arvatavasti suuremas osas Läänemere kaudu.

Seejuures tuleb arvestada, et selle mere põhjapoolne osa kattub igal aastal pikemaks ajaks jääga. Viimaseil aastail on küll seks eriti ehitatud tugevate laevadega võimalik olnud laevasõiduhooaega veidi pikendada. Seega üksi ei ole aga siiski võimalik kindlustada laevasõiduvõimalusi kõvemate külmade puhul. Läänemere mitmed saksa laevaseltsid on juba teatanud, et nad tahavad säilitada oma laevade liiklust tavalises ulatuses. Sellest ei ole aga arvatavasti küllalt, kuna küsimuses ei ole mitte ainult saksa laevade osatähtsuse säilitamine Läänemerele, vaid ka nende tühikute täitmine, milliseid on tekkinud briti laevade tagasitõmbumisega Läänemerele.

LÄTI. Läti kaubavahetus P.-Am. Ühendriigega. — *Latvian Trade with U. S. A.*

Läti ajalehtede teatel väljus Riia sadamast 13. skp. Läti aurik „Astra“ sõidusihiaga New Yorki ja sealt edasi Baltimore'i. Laeval on suurem saadetis a/s. M. S. Kuznetsovi portselankaupa. Läti portselani on ka varem

müüdnud P.-Am. Ühendriigesse, kuid väiksemate saadetistena. Nüüd on aga a/s. M. S. Kuznetsovil avanenud võimalus suuremaks ekspordiks.

INGLISE. Söetööstuse toodang Inglises. — *Coal Production in England.*

Belgia ajalehtede andmeil saadi inglises m. a. 232 milj. tn kivisütt ja seega umbes 12 milj. tn vähem kui e. a. Inglise kivisöetööstangu keskmine 1903—1912. a. oli 258 milj. tn. Kivisöetootmisega tegeles m. a. 797 000 meest, neist 621 000 maa-aluseil töil. K. a. I poolal tõusis kivisöetööstang Inglises

118 235 600 tn-le e. a. 117 003 000 tn vastu. K. a. I poolal eksporditi Inglisest kivisütt 23 578 983 tn. m. a. 22 774 258 tn vastu. Suurimaks Inglise kivisöetööstajaks oli Prantsuse 2 565 410 tn-ga, järgnesid Saksa 2 129 975 tn-ga, Taani 1 779 164 tn-ga ja Itaalia 1 511 368 tn-ga.

ITAALIA**Edusammud tselluloositootmisel Itaalias.***Progress in Italian Cellulose Production.*

K. a. I poolal toodeti Itaalias 24 200 tn tselluloosi ning kogu k. a. toodangut arvestatakse ligi 50 000 tn-le. Seega jätkub pidev tõus Itaalia tselluloositööstuses, kuna 1934. a. toodeti vaid 7 500 tn, 1935. a. 11 600 tn, 1936. a. — 24 000 tn, 1937. a. — 36 500 tn ja 1938. a. — 38 600 tn. 1936. a. toodetud tselluloosist oli 99% valmistatud männipuust, k. a. aga ainult veel 50%, kuna 40% k. a. toodangust on valmistatud õlest ja 10% muust toormaterjalist. Itaalias on

vähe metsa ja seepärast püütakse kõigiti edendada tselluloosi valmistamist üheaastase kasvuaajaga taimedest. Vaatamata Itaalia oma tselluloositoodangu suurendamisele vajab Itaalia siiski selle kauba suuremat sissevedu välismailt. Nii tarvitas Itaalia paberitööstus k. a. I poolal 78 800 tn tselluloosi, sellest 70% männitselluloosi; mehhaanilist massi paberivalmistamiseks tarvitati k. a. I poolal 74 300 tn, sellest toodeti Itaalias 73 000 tn.

BELGIA.**Maailma-kaubalaevade arvestus Belgias.***Belgian Statistics on Commercial Ships in the World.*

Belgia andmel koosnes maailma-kaubalaevastik k. a. juuni lõpul 31 186 laevast kogutonnaaziga 69 439 659 tn., kuna maailmasõja puhkemisel 1914. a. juulis kogu maailma-kaubalaevastikku arvati 30 758 laevale kogutonnaaziga 49 073 545 tn. Olgugi et maailma-laevastiku kogutonnaaz maailmasõjast saadik on tunduvalt suurenenud, ei ole siiski Suur-Briti ega ka Saksa suutnud teha tasa oma kaubalaevastiku kaotusi maailma-

sõjas. 1914. a. moodustasid Inglise ja Iiri auru- ning mootorlaevad 41,6% maailma-kaubalaevastiku kogutonnaazist, 1939. a. aga ainult 26,1%. Saksa kaubalaevastiku osatähtsus samul aastail oli 11,3% ja 6,5%. Seevastu on pärast sõja-aastail suurenenud P.-Am. Ühendriigi osatähtsus maailma-kaubalaevanduses 4,5%-lt 13,0 %-le, Jaapani osatähtsus 3,8%-lt 8,2%-le, Norra osatähtsus 4,3%-lt 7,1%-le, Itaalia osatähtsus 3,1%-lt 5,0%-le.

TAANI. Arvatav kartulisaak Taanis. —

Taani kartulisaaki k. a. arvestatakse 12—14 milj. kg-le Tavaliselt 3—4 milj. kg läheb kodumajapidamisse, seega 1 hkg iga elaniku kohta Taanis. Umbes 1 milj. hkg tarbitakse tööstusis ja 1,5 milj. hkg seemnekartuleina. Suurem osa kasustatakse loomastõudana ja jääb eksporditakse. 1938. a. veeti

Estimated Potato Crop in Denmark.

välja 200 000 hkg peamiselt seemnekartuleina, kuna 1939. a. eksporditi seemnekartulit kokku 600 000 hkg. Viimaseil aastail kartuli väljaveo alal saavutatud edusamme arvatakse olevat tingitud eeskätt eksportkartulite tõhusast kontrollist.

ROOTSL.**Rootsi-Saksa kaubavahetus. — Swedish-German Trade.**

Ajalehtede teatel liikleb aurupraam Rootsi ja Saksa vahel endiselt 2 korda päevas ning kaubaliiklus sel teel olevat elav. Korralda-

misel on ka rauamaakide vedu Rootsis Saksa.

Puusöebriketi tootmine Rootsis. — Manufacture of Briquettes from Wood Coal in Sweden.

Rootsi tehniline akadeemia toetab Rootsi valitsuse ees ettepanekut, mille kohaselt a/s.

Träkoks'ile tuleb anda riiklikku toetust puusöebrikettide valmistamiseks.